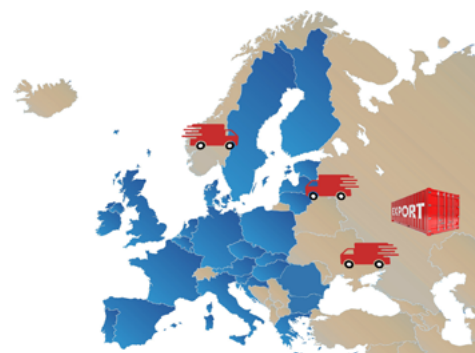

Dalekosiężna decyzja

Europa stoi przed poważnymi wyzwaniami. Nierówności społeczne stają się coraz bardziej dokuczliwe, a zaufanie obywateli do instytucji Unii Europejskiej spada. Ruchy populistyczne wykorzystują rosnące niezadowolenie społeczeństwa. Niestety po wyjściu Wielkiej Brytanii Unia Europejska po raz pierwszy w historii straci członka, który jest w dodatku tak ważnym partnerem gospodarczym. Jednak do momentu zakończenia procedury wyjścia z UE w Wielkiej Brytanii nadal obowiązywać będą przepisy europejskie. Dotychczas nie wprowadzono żadnych zmian w odniesieniu do roli instytucji i ich obowiązków, kompetencji czy składu.

Po zakończeniu negocjacji między Wielką Brytanią a UE dowiemy się, jak sytuacja ta będzie wyglądała w przyszłości. Proces negocjacji potrwa zapewne kilka lat. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, aby przyszyły rząd brytyjski wynegocjował dla Wielkiej Brytanii status kraju stowarzyszonego z UE, jak to ma miejsce w przypadku Norwegii, Szwajcarii czy Islandii.

Heinz Fritsche

Przewodniczący KAN

Niemiecki Związek Przemysłu Metalowego (IG Metall)

W NUMERZE

TEMAT SPECJALNY

- 2 Brexit a normy: punkt widzenia BSI
- 3 Importowanie wyrobów do UE: notyfikacja i ocena zgodności w krajach trzecich

TEMATY WYDANIA

- 4 Sztuczne, biologicznie efektywne oświetlenie – mapa drogowa wyznacza cele
- 5 Oświetlenie skoncentrowane na człowieku: światło na dziś, na jutro i pojutrze
- 6 Normalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy: nowe reguły gry
- 7 Normy sektorowe DGUV: bezpieczeństwo i zdrowie w pracy w zasięgu ręki

W SKRÓCIE

Grupa fokusowa CEN ds. usług opieki zdrowotnej
ISO 45001: stan sprawy
Integracja normy ISO 26000 do systemów zarządzania
Wiadomości z UE

IMPREZY

UE i kraje trzecie

W Unii Europejskiej bezpieczeństwo wyrobów podlega wiążącym regulacjom w postaci systemu dyrektyw, norm i obowiązkowych badań. Jednak handel nie kończy się na zewnętrznych granicach UE. Potrzebna jest więc płaszczyzna współpracy między rynkiem wewnętrznym a zewnętrznym. Zachęcamy do lektury artykułów na temat badań i certyfikacji wyrobów produkowanych poza Unią oraz roli brytyjskiej normalizacji po Brexicie.

Brexit a normy: punkt widzenia BSI

23 czerwca 2016 r. w Wielkiej Brytanii odbyło się referendum dotyczące dalszego członkostwa kraju w Unii Europejskiej. Większość głosujących – z niewielką, ale jednak przewagą opowiedziała się za opuszczeniem UE. Brexit spowoduje, że relacje Wielkiej Brytanii z Europą, a nawet ze światem zmienią się. Nie oznacza to jednak izolacji, a BSI – brytyjska organizacja normalizacyjna ma zamiar kontynuować bezpośrednią współpracę z europejskimi partnerami w ramach niezależnego, europejskiego systemu normalizacyjnego.

Rząd Wielkiej Brytanii zapowiedział, że uruchomi artykuł 50 traktatu o UE w marcu tego roku. Podczas negocjacji Wielka Brytania i UE będą musiały uwzględnić wiele zagadnień. Rząd Wielkiej Brytanii wytrwale pracował nad przygotowaniem – powołano dwa nowe departamenty¹, opracowano wyczerpujący przegląd relacji między Wielką Brytanią, a UE, a także przeprowadzono rozmowy z wieloma przedstawicielami zainteresowanych środowisk, aby zrozumieć, jakie są potrzeby przedsiębiorców i społeczeństwa związane z Brexitem.

Jednym z zagadnień jest normalizacja brytyjska oraz jej związki z normalizacją europejską i międzynarodową. Normy są instrumentem ekonomicznym, który umożliwia handel krajowy i międzynarodowy. Część norm europejskich – niewielka, lecz znacząca (ok. 20%) pozwala firmom wykazać zgodność z przepisami prawa. Przepisy techniczne, normy oraz ich wzajemne relacje to niezwykle istotny obszar związany z Brexitem. Nowe Podejście do harmonizacji technicznej wiąże się bowiem z organizacją szczegółowego i złożonego systemu związków między ustawodawstwem a normalizacją europejską, szczególnie w obszarze dotyczącym opracowywania norm zharmonizowanych, które są dla producentów najprostszym sposobem wykazania zgodności.

Czy Brexit oznacza wycofanie się z europejskiego systemu normalizacyjnego? BSI (British Standards Institution) - brytyjski krajowy komitet normalizacyjny odgrywa pełną i aktywną rolę w europejskim systemie normalizacyjnym, prowadząc ponad 80 sekretariatów komitetów technicznych CEN i CENELEC, a ponad 500 ekspertów z Wielkiej Brytanii pełni rolę przewodniczących i koordynatorów grup roboczych. Od momentu ogłoszenia referendum BSI analizuje potencjalny wpływ Brexitu na tę działalność oraz blisko współpracuje z rządem brytyjskim, aby zapewnić podmiotom opracowującym normy oraz ich użytkownikom, a także innym członkom europejskich organizacji normalizacyjnych najlepsze wyniki negocjacji. Naszą odpowiedzią na pytanie o wycofanie się z europejskiego systemu normalizacji po wyjściu z UE jest zdecydowane „nie”. Celem BSI, który z pewnością możemy osiągnąć jest pozostanie pełnym członkiem CEN, CENELEC oraz ETSI.

Dlaczego wierzymy, że możemy osiągnąć ten cel? Europejski system normalizacyjny jest zu-

pełnie inny niż europejski system prawny oraz jest to system odrębny. Europejskie organizacje normalizacyjne nie są agencjami UE, a członkostwo w nich jest szersze i liczy obecnie 34 kraje². Są to niezależne i całkowicie prywatne organizacje. Niezależność jest podstawową zasadą europejskiej normalizacji, a BSI uważa, że nie powinna być ona podważana przez Brexit czy jakiegokolwiek przyszłe zdarzenia.

BSI pozostaje w pełni zaangażowany w europejski system normalizacyjny, we współpracę z partnerami europejskimi oraz w szczególności w „model jednej normy”: przyjmowanie jako normy krajowe wszystkich norm europejskich oraz wycofanie norm sprzecznych, dzięki czemu w 34 krajach obowiązuje jedna norma dla wszystkich aspektów wyrobów i usług, gdzie potrzebne są najlepsze praktyki przemysłowe.

Przeprowadziliśmy konsultacje z podmiotami brytyjskimi: przedstawicielami przedsiębiorstw i przemysłu, konsumentami i innymi. Zapytaliśmy ich, czy widzą potrzebę pozostania pełnym członkiem europejskich organizacji normalizacyjnych i wszyscy, prawie bez wyjątku i bez względu na sektor, z którego pochodzili, zgodzili się, że jest to niezwykle ważne. Brytyjscy przedsiębiorcy nie chcą być izolowani od reszty Europy: nie chcą ponownie mieć osobnych linii produkcyjnych dla różnych krajów i widzą ogromną wartość, zarówno teraz jak i w przyszłości, we współpracy z podmiotami opracowującymi normy w całej Europie w celu wypracowania norm dla najlepszych praktyk, które już dziś umożliwiają wzajemny dostęp do rynku. BSI będzie podkreślać ten aspekt podczas negocjacji między Wielką Brytanią a Unią Europejską oraz będzie blisko współpracować z rządem brytyjskim, członkami CEN i CENELEC oraz pozostałymi partnerami w celu przedstawienia korzyści płynących z norm dla handlu europejskiego, wyjaśnienia różnic między normami a przepisami prawa oraz podtrzymania zaangażowania Wielkiej Brytanii w model jednej normy³.

Richard Collin

*Kierownik działu ds. polityki europejskiej i krajowej
British Standards Institution
europeanpolicy@bsigroup.com*

¹ Departament ds. wyjścia z Unii Europejskiej www.gov.uk/government/organisations/department-for-exiting-the-european-union

Departament ds. handlu międzynarodowego [trade www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-trade](http://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-trade)

² Krajowe organy normalizacyjne 28 państw członkowskich UE oraz kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Szwajcaria, a także Turcja, Macedonia i Serbia

³ Więcej informacji na temat BSI i Brexitu: www.bsigroup.com/en-GB/about-bsi/media-centre/BSI-and-Brexit

Importowanie wyrobów do UE: notyfikacja i ocena zgodności w krajach trzecich

Wyroby, które są niebezpieczne lub nie spełniają wymagań określonych w przepisach unijnych, nie mogą być wprowadzone na rynek w Unii Europejskiej. Aby nie dopuścić takich wyrobów do obrotu Komisja Europejska ustanowiła procedurę oceny zgodności, w ramach której w pewnych przypadkach wyroby są badane przez niezależne podmioty. Jak działa ta procedura w przypadku producentów spoza Unii, którzy chcieliby wprowadzić swoje wyroby na rynek europejski?

Zgodnie z europejskimi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa produktów, to producent jest odpowiedzialny za poświadczenie zgodności wyrobu z wymaganiami określonymi w przepisach oraz umieszczenie oznakowania CE. Jednak w przypadku niektórych wyrobów procedura oceny zgodności wymaga przeprowadzenia badań przez niezależną jednostkę notyfikowaną. Jednostki przeprowadzające ocenę zgodności są mianowane ("notyfikowane") przez państwa członkowskie UE i ujęte w systemie informacyjnym prowadzonym przez Komisję Europejską¹. Obecnie w Unii Europejskiej jest 1429 jednostek notyfikowanych (w tym 205 w Niemczech) dla wszystkich grup produktów.

Przepisy regulujące notyfikowanie jednostek oceniających zgodność oraz wymagania, jakie muszą spełnić, określone są w decyzji nr 768/2008/WE² w rozdziale R4. Jednostki muszą być niezależne, bezstronne i nie mogą mieć żadnych związków z wyrobami, które są oceniane. Nie mogą na przykład być zaangażowani w projektowanie wyrobu, produkcję czy marketing. Muszą również wykazać się wiedzą techniczną i niezależnością finansową. Te oraz wiele innych wymagań są oceniane przez organy notyfikujące, które regularnie sprawdzają, czy jednostki się do nich stosują. Jednostki notyfikowane mogą zaoferować przeprowadzenie oceny zgodności każdemu podmiotowi gospodarczemu działającemu w Unii Europejskiej lub poza jej granicami. Producenci mają również swobodę wyboru jednostki oceniającej zgodność.

Porozumienia z krajami spoza UE

Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym łączy państwa członkowskie UE z państwami EFTA³, z wyjątkiem Szwajcarii, tworząc Wspólny Rynek. Gwarantuje on wszystkim państwom takie same prawa i obowiązki, w tym dotyczące notyfikowania i oceny zgodności.

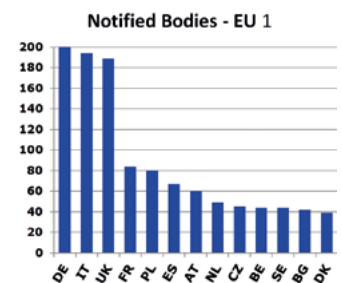
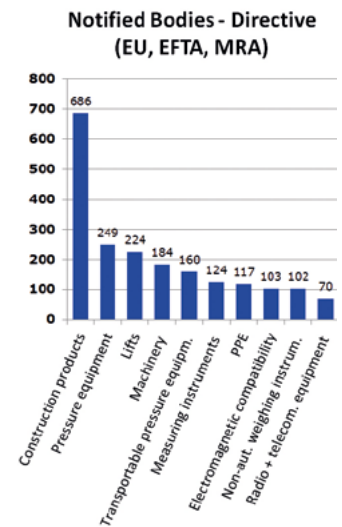
Pozostałe kraje (Szwajcaria, USA, Kanada, Australia, Nowa Zelandia oraz Izrael) podpisały z UE porozumienia dwustronne. Na podstawie tych umów o wzajemnym uznawaniu kraje trzecie, których wyroby podlegają oczywiście przepisom unijnym regulującym wprowadzenie tych wyrobów do obrotu, mają zagwarantowany uproszczony dostęp do Wspólnego Rynku⁴. Mogłoby to być na przykład rozwiązanie dla Wielkiej Brytanii po wystąpieniu z UE⁵.

W umowach tych znajdziemy zapisy o uznawaniu certyfikacji przeprowadzonej przez jednostki oceniające zgodność zlokalizowanych w kraju, z którego eksportowany jest wyrób. Po przeprowadzeniu procesu certyfikacji, nie ma potrzeby dodatkowej oceny technicznej lub formalności administracyjnych w UE. Każda umowa dotyczy jednej lub kilku grup produktów. W umowie znajdują się zapisy dotyczące właściwych organów w kraju trzecim, które określają i notyfikują odpowiednie jednostki oceniające zgodność. Kryteria i procedury notyfikacji zapisane są w umowie o wzajemnym uznawaniu i są w dużej mierze takie same jak kryteria dla jednostek notyfikowanych w państwach członkowskich UE.

Gdy wymagana jest ocena przez stronę trzecią, importowanie wyrobów i wprowadzanie ich do obrotu na wspólnym rynku jest bardziej skomplikowane w przypadku producentów pochodzących z krajów, które nie są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego ani nie podpisały z UE umowy o wzajemnym uznawaniu. W krajach tych nie istnieją jednostki notyfikowane. Producenci muszą więc wysłać do innego kraju wyroby w celu przeprowadzenia badań lub przekazać je do badania zagranicznej jednostce notyfikowanej działającej w ich kraju, co wiąże się ze znacznymi kosztami.

Istnieje również opcja podzlecenia badań spółkom zależnym lub podwykonawcom (decyzja nr 768/2008/WE, artykuł R20). Rozwiązanie to pozwala jednostkom notyfikowanym w UE na podzlecenie zadania związanego z oceną zgodności innym jednostkom oceniającym zgodność w dowolnym kraju. Jednostka notyfikowana jest zobowiązana zapewnić, aby podwykonawca spełniał wymagania UE dotyczące jednostek notyfikowanych. Musi również poinformować organ notyfikujący i ponosi pełną odpowiedzialność za zadania wykonywane przez podwykonawców. Klient natomiast musi wyrazić zgodę na podzlecenie badań. Korzyści płynące z tego rozwiązania dla klienta są jasne: nie musi on wysłać swoich wyrobów do innego kraju w celu przeprowadzenia badań.

Cathrin Nimmessgern
Kierownik DGUV Test
cathrin.nimmessgern@dguv.de

Zródł: baza danych NANDO

¹ Baza danych NANDO jednostek notyfikowanych: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/20PL/TXT/?uri=CELEX%3A32008D0768>

³ Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu: Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria; www.efta.int

⁴ <http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/international-aspects/mutual-recognition-agreements>

⁵ www.bsigroup.com/en-GB/about-bsi/media-centre/Product-Certification

Sztuczne, biologicznie efektywne oświetlenie – mapa drogowa wyznacza cele

Światło, w każdej postaci, wywiera wpływ na fizjologię człowieka. Ze względu na to, że jest to złożone zagadnienie, nie udało się opracować zaleceń dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia w pracy związanych w zastosowaniem relatywnie nowej technologii sztucznego, biologicznie efektywnego oświetlenia. We wrześniu 2016 roku Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji zorganizowała spotkanie przedstawicieli zaangażowanych stron, aby opracować strategię na rzecz bezpiecznego użytkowania technologii oświetleniowych.

W ciągu ostatnich 20 lat zdobyliśmy nową wiedzę na temat wpływu światła na zegar biologiczny człowieka. Sztuczne, biologicznie efektywne oświetlenie może wspierać zegar biologiczny, ale może go również rozregulować. Prowadzone są obecnie liczne badania w tym obszarze, a podmioty opracowujące normy pracują nad tym zagadnieniem na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym. W ramach normalizacji międzynarodowej postanowiono w pierwszej kolejności określić stan wiedzy. Następnie komitet ISO zdecyduje, jakie działania normalizacyjne należy podjąć. W związku z tym, że nowe technologie oświetleniowe rodzą wiele pytań dotyczących zarówno nowych możliwości jak i zagrożeń, KAN przedstawiła uwagi krytyczne w stanowisku na temat normalizacji dotyczącej sztucznego, biologicznie efektywnego oświetlenia¹

Seminarium KAN: „Human-centric Lighting”

Wiele różnych grup - producenci, projektanci, naukowcy, partnerzy społeczni, a także przedstawiciele środowiska zajmującego się bezpieczeństwem i higieną pracy aktyw + nie działają w tym obszarze, ale czasami chcą osiągnąć różne cele. W wrześniu 2016 r. KAN zorganizowała seminarium na temat „human-centric lighting”, czyli oświetlenia ukierunkowanego na człowieka, aby porównać stanowiska różnych stron i wymienić się wiedzą. Seminarium odbyło się w siedzibie producenta oświetlenia w miejscowości Arnsberg (Niemcy). Jego celem było między innymi uzgodnienie wspólnej strategii działań w obszarze sztucznego, biologicznie efektywnego oświetlenia, która umożliwi właściwe uwzględnienie aspektów związanych ze zdrowiem i bezpieczeństwem w miejscu pracy.

Podczas seminarium przedstawiono istniejące zastosowania tej technologii w miejscu pracy, dzięki czemu uczestnicy uzyskali dodatkowe informacje i uświadomili sobie, że nie można zwlekać z podjęciem działań. Nowoczesne technologie oświetleniowe nie są już bowiem projektem z przyszłości, ale są coraz częściej stosowane.

Podczas dyskusji wymieniono następujące, kluczowe zagadnienia, dla których nie znaleziono dotychczas rozwiązań:

- W jaki sposób można zobrazować najnowszą wiedzę na temat możliwości i zagrożeń związanych ze stosowaniem sztucznego, biologicznie efektywnego oświetlenia?

- W jaki sposób przeprowadzić długoterminowe badania terenowe?
- Kto jest odpowiedzialny za zagrożenia wynikające z nieprawidłowego oświetlenia, biorąc pod uwagę, że nadal nie ma konkretnych zaleceń dotyczących jego stosowania? Co w związku z tym powinno być uregulowane i w jaki sposób?
- Kto jest odpowiedzialny za opracowanie dokumentów referencyjnych, które stosować będą na przykład projektanci i pracodawcy?

Mapa drogowa z Arnsberg

Uczestnicy „seminarium dla przyszłości” przedstawili wiele możliwych rozwiązań dla przedstawionych problemów. Ważne jest, aby określić cele, przeszkody, które należy pokonać i zastanowić się, jak niebawem będzie wyglądać oświetlenie.

Wyniki tych prac przedstawiono w postaci „Mapy drogowej z Arnsberg”. Jej główne cele to kontynuowanie dyskusji zapoczątkowanej podczas seminarium, publikowanie informacji i postępu w badaniach naukowych, a także finansowanie dalszych badań, w tym dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia w pracy.

Pierwszym działaniem wynikającym z opracowanej mapy drogowej jest wykonanie przeglądu literatury, który zleciła Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji po szczegółowych konsultacjach z podkomitetem ds. oświetlenia DGUV. Zdecydowano się na zlecenie takiego przeglądu, ponieważ niektóre badania oświetlenia zakończyły się niejednoznacznymi wynikami. W przeglądzie zostaną uwzględnione (wstępne) wyniki działalności normalizacyjnej na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym. Przegląd ten będzie najbardziej wyczerpującym zbiorem wiedzy naukowej, uwzględniającym elementy bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy i ma stanowić podstawę dla działań prewencyjnych oraz zagadnień naukowych, które nadal wymagają rozwiązania.

KAN planuje organizację kolejnego seminarium na początku 2018 roku, aby podtrzymać tak obiecująco rozpoczęty dialog. Ponadto wiosną 2017 r. zostanie opublikowane zaktualizowane stanowisko KAN dotyczące sztucznego, biologicznie efektywnego oświetlenia.

Anna Dammann
dammann@kan.de

Katharina von Rymon Lipinski
vonrymonlipinski@kan.de

¹ www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/en/Deu/2015-08-26_KAN-Position_Lighting-en.pdf

Oświetlenie skoncentrowane na człowieku: światło na dziś, na jutro i pojutrze

Światło jest ważne i to nie tylko dla ludzkiego wzroku. Nowoczesne systemy oświetleniowe wykorzystują również pozawzrokowe właściwości światła, na przykład wpływ na rytm dobowy. Zgodnie z zapisami zawartymi w mapie drogowej z Arnberg¹, ustawodawcy, pracodawcy, pracownicy i projektanci powinni pracować nad możliwościami, jakie oferuje nowa technologia jak najwcześniej, aby w przyszłości sztuczne oświetlenie wspierało zdrowie człowieka w miejscu pracy w najlepszy możliwy sposób.

Istotne jest, aby podczas planowania oświetlenia skoncentrowanego na człowieku² od samego początku uwzględniać pozawzrokowe skutki stosowania tego oświetlenia. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko błędów podobnych do tych, które popełniono w przypadku produktów LED. Efektywności energetyczna i stymulujące, chłodne, białe światło sprawiają, że oświetlenie LED jest często stosowane w sposób nieprzemyślany, nawet podczas pracy w systemie trójmianowym, co może stanowić zagrożenie dla zdrowia.

Aby w bezpieczny sposób wykorzystywać w praktyce najnowsze osiągnięcia techniki, producenci zalecają szczegółowe planowanie z wielofazowym podejściem:

1. Na pierwszym etapie należy ustalić **obszary zastosowań**, w których oświetlenie skoncentrowane na człowieku może mieć największe korzyści i wspiera rytm dobowy (dzień/noc).
2. Dla każdego obszaru zastosowań należy **zaprojektować dynamiczne, sztuczne oświetlenie**, które dostarczy naturalnego światła w ciągu dnia i pozwoli na uniknięcie nadmiernej ekspozycji na białe światło z dużym udziałem barwy niebieskiej w ciągu nocy.
3. Końcowym etapem jest **wyбір i instalacja** elementów oświetleniowych: oprawy, które świecą we właściwy sposób i dostarczają zarówno światła dziennego, jak i ciepłego światła białego, zgodnie z wyborem dokonanym w odpowiednim momencie przez osobę kontrolującą oświetlenie. W szczególnie złożonych przypadkach należy opracować, przy wsparciu specjalistów z dziedziny medycyny i chronobiologii, plan, który uwzględni dostosowanie światła podczas kolejnych zmian w pracy.

Generowanie wiedzy i uwzględnianie jej w przepisach

Aby zapewnić, że systemy oświetleniowe stosowane w różnych zakładach przemysłowych są właściwie zaprojektowane, należy upowszechniać nową wiedzę i uwzględniać ją w przepisach. W Niemczech grupa robocza w krajowym Komitecie ASTA ds. miejsc pracy śledzi obecnie postęp w badaniach w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Podkomitet DGUV ds. oświetlenia planuje opracowanie dokumentu informacyjnego DGUV, a komitet normalizacyj-

ny DIN ds. technologii oświetleniowych (FNL 27) pracuje nad rekomendacjami to ich stosowania.

W ramach działalności normalizacyjnej na poziomie europejskim działają dwie grupy robocze przy Komitecie CEN TC 169: nr 2 ds. oświetlenia w miejscu pracy oraz nr 13 ds. pozawzrokowego wpływu światła na człowieka. Na poziomie międzynarodowym komitet techniczny JTC nr 9 Międzynarodowej Komisji Oświetleniowej (CIE) pracuje nad przyjęciem zasad oceny dla promieniowania pozawzrokowego³. Komitet ISO TC 274 ds. światła i oświetlenia opracowuje raport techniczny, w którym znajdują się wyniki badań aplikacyjnych nad pozawzrokowymi efektami światła. Celem tego raportu jest wsparcie bezpiecznego wdrożenia nowoczesnych technologii oświetleniowych, z korzyścią dla człowieka. Jednocześnie jednostki naukowe i producenci prowadzą wspólne projekty badawcze, których wyniki można stopniowo uwzględniać w przepisach i działalności normalizacyjnej oraz wdrażać w praktyce.

Oświetlenie za 10 lat

Cyfryzacja umożliwi połączenie informacji na temat poszczególnych osób, a za pomocą algorytmów matematycznych będzie można ustalić i ustawić „prawidłowe światło” dla poszczególnych jednostek lub uśrednić je dla grupy osób. Czy w związku z tym w przyszłości światło będzie podlegało kontroli podmiotów odpowiedzialnych za opracowywanie przepisów lub instytucji ubezpieczeniowych, aby wpływać na naszą wydajność i zdrowie? Można również wyobrazić sobie sytuację, w której systemy oświetleniowe będą automatycznie wykrywać, kto znajduje się w budynku lub w pomieszczeniu oraz w którym dokładnie miejscu i dzięki temu będą zapewniać światło dostosowane do zadań wzrokowych i uwzględniające niepożądane pozawzrokowe efekty światła. Czy to fantastyka naukowa? Nie – prowadzone są obecnie projekty badawcze, które mają właśnie taki cel. Ostatecznie to państwo i partnerzy społeczni będą mieli za zadanie znaleźć równowagę niezbędną do bezpiecznego stosowania nowoczesnych technologii oświetleniowych w miejscu pracy.

Jörg Minnerup

Przewodniczący komitetu technicznego DIN ds. normalizacji technologii oświetleniowych (FNL)
j.minnerup@trilux.de

¹ Wyniki seminarium na temat postępu prac naukowych w obszarze biologicznie efektywnego oświetlenia (oświetlenia skoncentrowanego na człowieku); patrz również KANBrief 1/2017, str. 4

² Znanego również jako oświetlenie integracyjne, oświetlenie dynamiczne lub biologicznie efektywne oświetlenie

³ „Quantifying ocular radiation input for non-visual photoreceptor stimulation”

Normalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy: nowe reguły gry

Aspekty bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy często znajdują się w normach. Jednak z zasady przepisy i rozporządzenia krajowe oraz przepisy instytucji ubezpieczenia wypadkowego mają pierwszeństwo w stosunku do norm. W Niemczech od 2015 roku relacje między normalizacją, a przepisami i rozporządzeniami są uregulowane w dokumencie strategicznym dotyczącym roli normalizacji w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy¹, do którego dodano właśnie bardziej szczegółowy opis tego procesu².

W nowym opisie procesu przedstawione są "zasady gry", które znajdziemy w dokumencie strategicznym, a które dotyczą nowych tematów oraz tematów, w których już prowadzone są prace normalizacyjne, a które związane są z bezpieczeństwem i zdrowiem pracowników w miejscu pracy. W dokumencie opisano role poszczególnych podmiotów, popiera on również uwzględnianie doświadczeń wszystkich interesariuszy z dziedziny BHP w strategii KAN w odpowiedni i terminowy sposób. Przyjmując dokument zawierający opis procesu w listopadzie 2016 r., Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji uzgodniła, że dokument strategiczny to dalszy rozwój obowiązującego w tym zakresie Wspólnego Stanowiska Niemieckiego³ i w związku z tym jest to odpowiednia podstawa organizacji pracy sekretariatu KAN.

Zaangażowane podmioty

- Niemiecki Instytut Normalizacyjny **DIN** jak najwcześniej informuje sekretariat KAN o nowych tematach prac normalizacyjnych
- Krajowe **komitety techniczne** oraz **komitety ekspertów** Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego (DGUV) przedstawiają swoje stanowisko za pośrednictwem sekretariatu KAN
- **Pracodawcy i pracownicy** prezentują swoje stanowisko za pośrednictwem przedstawicieli w sekretariacie KAN
- **Sekretariat KAN** koordynuje proces podejmowania decyzji, uzgadnia wspólne stanowisko i przekazuje Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji do ostatecznej decyzji
- **KAN** ustala końcowe stanowisko interesariuszy BHP.

Przebieg gry

Gdy tylko DIN lub eksperci z instytucji zajmujących się BHP otrzymują informację o nowym temacie prac normalizacyjnych, temacie, w którym już prowadzone są prace lub projekt normy na etapie konsultacji publicznych, który dotyczy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, powiadamiają oni sekretariat KAN w celu ustalenia dalszej procedury. Sekretariat KAN analizuje temat – lub projekt normy, jeśli jest już dostępny i zwraca się do interesariuszy BHP z prośbą o uwagi. Zasadniczo krajowe przepisy techniczne i rozporządzenia, a także przepisy instytucji ubezpieczenia wypadko-

wego mają pierwszeństwo przed normami. Zgodnie z dokumentem strategicznym należy odpowiedzieć na kilka przykładowych pytań: czy temat dotyczy podstawowych obowiązków związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy (takich jak ocena ryzyka)? Czy w analizowanym obszarze istnieją już przepisy i rozporządzenia? Czy podmioty działające w obszarze BHP będą aktywnie zaangażowane w prace normalizacyjne w danym zakresie? Jeśli krajowy komitet techniczny lub komitet ekspertów DGUV nie udzieli odpowiedzi w wyznaczonym terminie, KAN interpretuje to jako wstrzymanie się⁴.

Krajowa karta "szansy"

Jeśli nie można zapobiec, aby wymagania dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy znalazły się w normie na poziomie europejskim, KAN może wykorzystać przedmowę krajową, aby wyjaśnić związek między normą, a zespołem przepisów krajowych oraz zwrócić uwagę na ewentualne sprzeczności czy elementy pokrywające się. Jeśli faktycznie istnieją sprzeczności, można również zawnieć o odchylenie typu A⁵. Dzięki temu norma może być źródłem informacji na temat bezpieczeństwa i zdrowia, bez mocy wiążącej prawnie.

Aktualny stan gry

Sekretariat KAN realizuje swoje zadania w odniesieniu do dokumentu strategicznego od 2015 roku. Szczegóły tej pracy zostały wyjaśnione w dokumencie opisującym proces. Dodatkowo DIN wspiera te działania i cotygodniowo informuje sekretariat KAN o nowych tematach prac normalizacyjnych, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy. Komitety krajowe i eksperckie również przyjmują nowe procedury i w wielu przypadkach przekazały już bardzo przydatne informacje zwrotne. Jednak w niektórych przypadkach terminy przekazywania informacji narzucone przez proces normalizacyjny są bardzo wymagające. Istnieją spore szanse, że w przyszłości związki między normami, które mają wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy a zespołem przepisów krajowych będą częściej brane pod uwagę. Jednak aby gra spełniała swój cel, a jej wynikiem był spójny zespół przepisów i rozporządzeń dotyczących ochrony pracowników, wszyscy gracze muszą zapoznać się z nowymi regułami i uznać je za sensowne. Praktyka pokaże, czy gra zakończy się sukcesem.

Angela Janowitz
janowitz@kan.de

¹ www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/en/Deu/Grundsatzpapier_GMBI-Ausgabe-2015-1-en.pdf

² www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/en/Deu/Prozessbeschreibung-en.pdf

³ German Consensus Statement – GDS www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/en/Deu/GDS_en.pdf

⁴ Jeśli sekretariat KAN nie ma wątpliwości w ocenie zaproponowanego tematu pracy, nie musi angażować do oceny komitetów krajowych ani eksperckich.

⁵ Odchylenie typu A w załączniku do normy europejskiej zwraca uwagę na przepisy prawa w danym państwie członkowskim, z którymi niektóre wymagania normatywne pozostają w sprzeczności.

Normy sektorowe DGUV: bezpieczeństwo i zdrowie w pracy w zasięgu ręki

W jaki sposób przedsiębiorstwa mogą być pewne, które z licznych, a czasami wręcz abstrakcyjnych przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, zarówno krajowych jak i przepisów Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego¹ mają obowiązek stosować? Odpowiedzią jest nowy instrument prewencyjny pod postacią norm sektorowych². Normy sektorowe to zbiór wymagań i informacji z różnych rozporządzeń dotyczących BHP, dzięki któremu wszystkie ważne informacje widoczne są już na pierwszy rzut oka.

Normy sektorowe mają być kompendium o przejrzystej strukturze, w którym znajdą się wszystkie najważniejsze informacje dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w danym sektorze. Wskazano tam obszary, w których mogą występować zagrożenia oraz zaproponowano rozwiązania, które można zastosować w praktyce. W normach nie sformułowano nowych przepisów – jest to raczej zbiór przepisów pochodzących z istniejących rozporządzeń krajowych oraz przepisów Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego, zalecenia pochodzące ze zbiorów norm oraz niewiążących wymagań zawartych w normach DIN i wytycznych VDE. Znajdą się tam również takie zagadnienia jak ergonomia, promocja zdrowia oraz dostępność miejsc pracy. Normy sektorowe przeznaczone są w pierwszej kolejności dla pracodawców w małych i średnich przedsiębiorstwach. Są również wsparciem dla lekarzy medycyny pracy, specjalistów BHP i inspektorów bezpieczeństwa.

Wszystkie normy sektorowe mają ujednoliconą strukturę

Każda norma sektorowa zawiera krótkie wprowadzenie opisujące treść i cele. W rozdziale 2 przedstawiono w zwięzłej formie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, podzielone na zagadnienia ogólne i specyficzne dla danego sektora. Głównym elementem normy sektorowej jest rozdział 3. Wymieniono tam zagrożenia, które mogą wystąpić w miejscu pracy i związane są z zadaniami wykonywanymi w danym sektorze, a także przedstawiono działania ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa i zdrowia pracowników. Na dwóch stronach opisano miejsce pracy lub zadanie. Kolorowe ramki informacyjne, w których znajdziemy podstawowe przepisy statutowe i inne informacje, przyciągają wzrok czytelnika. W załączniku zgromadzono definicje terminów, spis kluczowych terminów dla poszczególnych zagrożeń, spis miejsc pracy, zadań, procesów pracy i możliwych rozwiązań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa, a także inne, przydatne informacje.

Nie znajdziemy to dosłownych cytatów z norm czy przepisów. Obowiązki wynikające z przepisów BHP przedstawiono w sposób przejrzysty, zwarty i z wykorzystaniem grafiki, a także w języku zrozumiałym dla odbiorcy oraz w odniesieniu do poszczególnych zadań

lub miejsc pracy. Bezpośrednia forma zwraca się do czytelnika oraz zastosowanie strony czynnej zamiast długich zdań w stronie biernej ułatwia wyjaśnienie i zrozumienie rozwiązań i obowiązków. Ilustracje przedstawiające przykłady dobrych praktyk oraz łatwe do uchwycenia symbole graficznych w poszczególnych działach ułatwiają odnalezienie właściwego rozwiązania w codziennej pracy.

Opracowywanie norm sektorowych

Normy sektorowe opracowywane są w 15 komitetach eksperckich oraz w prawie 100 podkomitetach DGUV³. Głównym celem komitetów jest opracowanie i publikowanie wiążących, jednorodnych i zwalidowanych opinii ekspertów na temat zagadnień związanych z prewencją dla instytucji ubezpieczenia wypadkowego. W komitetach eksperckich współpracują przedstawiciele stowarzyszeń pracodawców i pracowników, przedstawiciele rządu krajowego i federalnego oraz specjaliści z dziedziny bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy.

Podczas opracowywania norm sektorowych podkomitety oceniają również istniejący zbiór przepisów i rozporządzeń DGUV. Rozporządzenia dotyczące zapobiegania wypadkom, przepisy i dokumenty informacyjne, które nie odzwierciedlają już dobrych praktyk stosowanych obecnie w technologii, medycynie i higienie pracy są wycofywane.

Pierwsza norma sektorowa została opublikowana 17 marca 2016 roku przez komitet ekspercki ds. surowców i przemysłu chemicznego: norma DGUV nr 113-601 pt. „Sektor: wydobywanie i przetwarzanie surowców mineralnych”. Od tego czasu opublikowano kolejne normy (dotyczące zbierania odpadów i ich przetwarzania, pracy tymczasowej, centrum obsługi telefonicznej⁴ lub ich publikację zaplanowano w najbliższym czasie (dotyczącą budynków w stanie surowym).

W sumie Komitet ds. Zasad Prewencji działający przy Komitecie Zarządzającym DGUV zaakceptował projekty dla ok. 40 norm sektorowych w takich dziedzinach jak szkoły, biura, przedsiębiorstwa z branży piekarniczej, firmy sprzętające oraz inżynieria lądowa. Kolejnym celem komitetów eksperckich i podkomitetów DGUV jest udostępnienie norm sektorowych w formie aplikacji na tablety i smartfony.

Dr Sebastian Felz
sebastian.felz@dguv.de

¹ Wytyczne dotyczące reorganizacji ustawodawstwa z dziedziny bezpieczeństwa i zdrowia w pracy, 31 sierpnia 2011 www.gda-portal.de/de/VorschriftenRegeln/VorschriftenRegeln.html (w języku niemieckim)

² Marcus Hussing, Thomas Kolbinger, Die Branchenregel – ein neues Präventionsinstrument, in: DGUV Forum 3/2012, str. 16-20, www.dguv-forum.de/files/594/12-36-010_DGUV_Forum_3-2012.pdf (w języku niemieckim)

³ Norma DGUV nr 300-001. Komitety eksperckie i podkomitety DGUV, maj 2011 – zaktualizowana w kwietniu 2015, <http://publikationen.dguv.de/dguv/pdf/10002/300-001.pdf> (w języku niemieckim)

⁴ Opublikowane normy sektorowe (w formie przepisów DGUV Rules, w języku niemieckim): <http://publikationen.dguv.de/> Słowo wyszukiwane: „Branche”

Grupa fokusowa CEN ds. usług opieki zdrowotnej

Nowa grupa fokusowa CEN ds. usług dotyczących opieki zdrowotnej spotkała się na pierwszym posiedzeniu w listopadzie 2016 r. Grupa fokusowa podlega bezpośrednio Radzie Technicznej CEN (CEN/BT), a w jej skład wchodzi przedstawiciele zainteresowanych stron. Jej zadaniem jest wspieranie CEN/BT w ocenie, czy i jeśli tak to w jaki sposób normy europejskie mogą poprawić jakość, efektywność i bezpieczeństwo usług w sektorze opieki zdrowotnej. Zadaniem grupy nie jest jednak opracowanie normy. Rolę sekretariatu pełni Austriacki Instytut Normalizacyjny (ASI).

Impulsem do powołania grupy było coraz częstsze pojawianie się tematu normalizacji w obszarze usług dotyczących opieki zdrowotnej. Różne kraje i różne grupy interesariuszy mają rozbieżne opinie dotyczące normalizacji tych usług. Popierający to rozwiązanie wskazują na coraz większą liczbę pacjentów, którzy podróżują w celu uzyskania leczenia, a także rosnącą liczbę lekarzy pracujących zagranicą. Jednak w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, ustalenia dotyczące harmonizacji nie wykraczają poza minimalne wymagania dotyczące organizacji systemu opieki zdrowotnej i medycznej (artykuł 168 (7) TFUE). Ze względu na fakt, że systemy opieki zdrowotnej w państwach członkowskich UE rozwijały się niezależnie od siebie przez dziesiątki lat, europejskie normy zharmonizowane byłyby więc sprzeczne z istniejącymi przepisami i rozporządzeniami krajowymi.

ISO 45001: stan sprawy

Międzynarodowa norma ISO 45001 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy – wymagania i przewodnik użytkownika” nie zostanie zapewne opublikowana wcześniej niż wiosną 2018 r. Komitet projektowy ISO nr 283 otrzymał ponad 3000 uwag do pierwszego projektu normy, który został opublikowany w grudniu

2015 r. Projekt nie otrzymał wymaganego poparcia ponad 75% głosów, podjęto więc decyzję o opracowaniu drugiego projektu normy. Drugi projekt powstał na spotkaniu w Wiedniu w lutym, podczas którego omówiono również zgłoszone uwagi. Projekt będzie poddany pod głosowanie latem 2017 r. Ostateczny projekt międzynarodowej normy (FDIS) ukaże się nie wcześniej niż pod koniec bieżącego roku.

Niemcy zaangażowane są w prace nad normą w ramach działalności krajowego komitetu ds. systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy działającego przy Komitecie Normalizacyjnym DIN ds. procesów organizacyjnych (NAOrg). Norma ISO 45001 ma zostać opublikowana w formie normy krajowej (DIN ISO).

Integracja normy ISO 26000 do systemów zarządzania

Rada Techniczna ISO przyjęła projekt opracowania Międzynarodowego Porozumienia Warsztatowego (IWA) w celu włączenia normy ISO 26000 - Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności do istniejących systemów zarządzania. Celem porozumienia jest umożliwienie przedsiębiorstwom i organizacjom zintegrowanie wytycznych ISO 26000 z wdrożonymi już systemami zarządzania. Jednocześnie porozumienie będzie promowało normę ISO 26000 wśród użytkowników systemów zarządzania oraz stosowanie systemów zarządzania wśród użytkowników normy ISO 26000. Prace koordynuje Szwedzki Instytut Normalizacyjny (SIS).

Wiadomości z UE

Program prac Komisji Europejskiej w zakresie normalizacji na rok 2017

W rocznym programie pracy w zakresie normalizacji europejskiej KE określiła technologie informacyjno-komunikacyjne oraz związane z nimi usługi jako kluczowe obszary działalności i planuje publikację serii mandatów normalizacyjnych w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego. Wśród

działań promujących jednolity rynek znajdują się działania dotyczące wyrobów budowlanych oraz interoperacyjności systemów kolejowych.

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16826>

Plan działań na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa

Komisja Europejska planuje zmodernizować przepisy europejskie dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. Plan działań opublikowany w styczniu 2017 r. określa następujące priorytety: zapobieganie chorobom nowotworowym pochodzenia zawodowego, pomoc przedsiębiorstwom przestrzeganiu przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz nowelizacja lub wycofanie nieaktualnych przepisów w dyrektywach szczegółowych.

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16874&langId=en>

Internet

Program pracy CEN i CENELEC na rok 2017

www.cenelec.eu/news/publications/Publications/CEN-CENELEC-WP2017_EN.pdf

ISO: Online Browsing Platform (OBP)

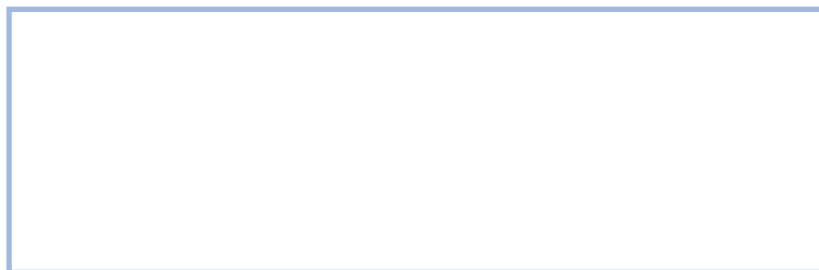
Ta wielojęzyczna baza danych umożliwia wyszukiwanie wśród norm ISO po numerze normy, słowach kluczowych, definicjach i rysunkach. Baza umożliwia dostęp do pełnego tekstu spisu treści, wstępu, zakresu normy oraz definicji.

www.iso.org/obp/ui/#home

Vademecum normalizacji europejskiej

Vademecum opublikowane przez Komisję Europejską to zbiór kluczowych dokumentów dotyczących europejskiej polityki normalizacyjnej i jej wdrożenia. Jest to podręcznik dla urzędników Komisji, państw członkowskich i wszystkich uczestników europejskiego systemu normalizacji.

https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum_en

Informacja	Temat	Kontakt
05.-07.04.17 Dresden	Seminar Sicheres Arbeiten mit Nanomaterialien	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV (IAG) Tel.: +49 351 457-1918 http://nano.dguv.de
03.-04.05.17 Berlin	Fachveranstaltung Vom Problem zur Lösung	BG BAU / IFA Tel.: +49 221 9673-172 www.dguv.de/ifa/veranstaltungen/vom-problem-zur-loesung
03.-04.05.17 Copenhagen (DK)	Conference Functional Safety Conference 2017: Understanding risk – your responsibility	Global Functional Safety Tel.: +45 20 80 45 90 http://fscph.com
05.04.17 Dresden	Informationsveranstaltung Datenbrillen – Arbeitshilfen der Zukunft	Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BauA) Tel.: +49 351 56395464 www.baua.de Datenbrillen Zukunft
10.-05.17 Berlin	Seminar In CEN und ISO aktiv mitwirken	DIN-Akademie Tel.: +49 30 2601 2518 www.beuth.de/de/seminar/s-540/228219948
10.-13.05.17 Dresden	Seminar Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit in anderen Ländern: Standards für eine globalisierte Welt	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV (IAG) Tel.: +49 351 457 1918 http://app.ehrportal.eu/dguv Seminar-Nr. 700122
11.05.17 Altdorf (Nürnberg)	Seminar Produkthaftung und Produktsicherheit	Technische Akademie Wuppertal Tel.: +49 9187 931 211 www.taw.de/konstruktion/produkthaftung-produktsicherheit
29.05.-02.06.17 Bernau am Chiemsee	Seminar für Betriebsräte Ergonomische Gestaltung von Arbeitsplätzen	DGB Bildungswerk Tel.: +49 211 4301-318 www.betriebsratsqualifizierung.de/seminar/317473072
19.-21.06.17 Gothenburg (S)	Conference 6th International Conference on Whole Body Vibration Injuries	International Commission on Occupational Health / Gothenburg University Tel.: +46 31 786 63 04 http://medicine.gu.se/english vibration conference
20.-22.06.17 Paris (F)	Salon Préventica	INRS, CRAMIF, Assurance maladie etc. www.preventica.com
09.-14.07.17 Vancouver (CAN)	Conference International Conference on Human-Computer Interaction	HCI International E-Mail: administration@hci2017.org http://2017.hci.international
10.-12.07.17 Dortmund	Seminar Rechtsfragen des Arbeitsschutzes – Arbeitsschutzrechtliche Pflichten und Rechtsfolgen ihrer Nichtbeachtung	Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BauA) Tel.: +49 2361 900161 www.baua.de Rechtsfragen

ZAMÓWIENIE

www.kan.de/en → Publikations → Order here (bezplatnie)

IMPRESSUM

Verein zur
Förderung der
Arbeitssicherheit
in Europa

Edytor: Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Biuro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Dr. Dirk Watermann, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska; **Autorzy zdjęć:** str. 1: © white/Fotolia.com – fotomek/Fotolia.com – martialred/Fotolia.com, str. 2: © www.miriamdoerr.com/Fotolia.com, str. 4: Michael Hüter, str. 5: © Melinda Nagy/Fotolia.com, str. 6: © E. Bednarek/Fotolia.com, str. 7: DGUV ©; bez podania źródła: archiwum prywatne/KAN

Wydanie kwartalnie, bezpłatnie Tel.: +49 (0) 2241 231 3463 Fax: +49 (0) 2241 231 3464 Internet: www.kan.de
E-Mail: info@kan.de